

STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM W 2010 R.

Maj 2011

Województwo warmińsko-mazurskie w końcu 2010 r. zamieszkiwało 1 427,2 tys. mieszkańców, co stanowiło 3,7% ludności kraju (12 lokata).

Liczba ludności w 2010 r. utrzymała się na poziomie zbliżonym do stanu z 2009 r. (wzrost – o 123 osoby). W Polsce ludność w tym okresie zwiększyła się o 32,7 tys. (o 0,1%).

Gęstość zaludnienia wynosiła 59 osób na 1 km² i była ponad dwukrotnie niższa niż średnia krajowa (122 osoby/km²). W miastach przeciętnie mieszkało 1 429 osób/km², a na wsi 24 osoby/km².

Tabl. 1. Zmiany w liczbie ludności

Stan w dniu 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004	2009	2010		2004	2009	2010		2009	2010	
			ogółem	w tym miasta			ogółem	w tym miasta		ogółem	w tym miasta
			w liczbach bezwzględnych				w procentach			rok poprzedni=100	
OGÓŁEM	1 428 714	1 427 118	1 427 241	852 651	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,8
mężczyźni	697 620	695 542	695 631	405 423	48,8	48,7	48,7	47,5	100,0	100,0	99,8
kobiety	731 094	731 576	731 610	447 228	51,2	51,3	51,3	52,5	100,0	100,0	99,8
Z ogółem w wieku:											
przedprodukcyjnym	332 067	291 183	285 743	156 430	23,2	20,4	20,0	18,3	97,9	98,1	98,2
0– 2 lata	43 381	48 024	48 514	27 228	3,0	3,4	3,4	3,2	103,3	101,0	101,5
3– 6	60 726	57 500	58 634	32 308	4,3	4,0	4,1	3,8	100,5	102,0	102,2
7–12	112 257	91 111	88 500	47 547	7,9	6,4	6,2	5,6	96,5	97,1	97,4
13–15	67 929	53 970	51 753	27 519	4,8	3,8	3,6	3,2	95,5	95,9	95,6
16–17	47 774	40 578	38 342	21 828	3,3	2,8	2,7	2,6	95,0	94,5	94,1
produkcyjnym	906 566	929 899	930 282	562 666	63,5	65,2	65,2	66,0	100,2	100,0	99,5
mobilnym ^a	581 375	579 785	579 691	344 845	40,7	40,6	40,6	40,4	100,0	100,0	99,5
niemobilnym ^b	325 191	350 114	350 591	217 821	22,8	24,5	24,6	25,5	100,6	100,1	99,3
poprodukcyjnym	190 081	206 036	211 216	133 555	13,3	14,4	14,8	15,7	102,1	102,5	103,2
Z liczby ogółem:											
24 lata i mniej	515 049	457 520	445 687	248 059	36,0	32,1	31,2	29,1	97,4	97,4	97,1
60 lat i więcej	212 296	239 306	248 808	157 740	14,9	16,8	17,4	18,5	103,6	104,0	104,6
Kobiety w wieku											
15–49 lat	379 797	362 394	358 453	216 522	26,6	25,4	25,1	25,4	98,8	98,9	98,4

a Kobiety i mężczyźni w wieku 18–44 lata. b Kobiety w wieku 45–59 lat, mężczyźni w wieku 45–64 lata.

W regionie, podobnie jak w Polsce, liczba mieszkańców miast zmniejsza się systematycznie na rzecz ludności wiejskiej. Na koniec 2010 r. w miastach mieszkało 852,7 tys. osób (o 1 688 osób mniej niż w 2009 r.). Liczba mieszkańców wsi wyniosła 574,6 tys. i w ciągu roku wzrosła o 1 811 osób. Miasta skupiały 59,7% mieszkańców regionu

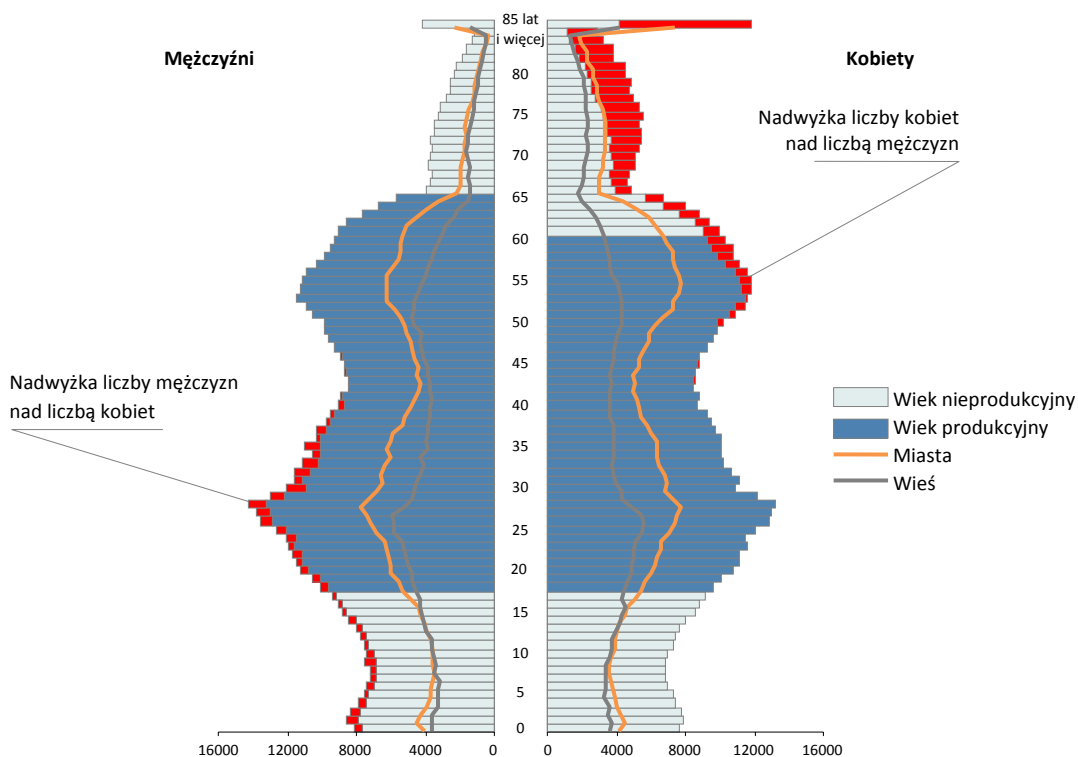
(wskaźnik urbanizacji), a udział ludności wiejskiej stanowił 40,3% (wskaźnik ruralizacji). W kraju wskaźniki te wynosiły odpowiednio 60,9% i 39,1%.

W 2010 r. liczba kobiet była o 34 osoby wyższa niż w rok wcześniej, natomiast udział kobiet w ogólnej liczbie ludności w końcu 2010 r. pozostał na poziomie sprzed roku i wynosił 51,3%. Populacja kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) zmniejszyła się o 1,1%, co w przyszłości może mieć negatywny wpływ na liczbę urodzeń.

Przewagę liczebną kobiet odzwierciedlał współczynnik feminizacji, liczony jako relacja liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn, który wyniósł 105 (w kraju 107). W podziale na miasta i wieś był on mocno zróżnicowany. W miastach na 100 mężczyzn przypadało 110 kobiet, natomiast na wsi 98.

Ludność według płci i wieku oraz miejsca zamieszkania w 2010 r.

Stan w dniu 31 XII

Proces starzenia się ludności w województwie pogłębił się, o czym świadczy rosnąca mediana wieku. Mediana wieku (wiek środkowy) oznacza, że połowa ludności danego wieku jeszcze nie osiągnęła, a połowa już go przekroczyła. Na koniec 2010 r. wiek środkowy mieszkańca Warmii i Mazur wyniósł 36,5 lat i w porównaniu z 2004 r. wzrósł o 1,9 lat. Mężczyźni byli młodszy (34,7 lat), natomiast kobiety starsze (38,4 lata). Wiek środkowy w miastach wynosił 37,8 lat, a na wsi 34,6 lat. Oznacza to, że w miejscowościach wiejskich ludność była młodsza niż w miastach.

Rok 2010 był kolejnym rokiem, w którym zmniejszyła się liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (w porównaniu do 2009 r. o 1,9%). Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym do ludności ogółem (współczynnik młodości) w tym okresie zmniejszył się z 20,4% do 20,0%.

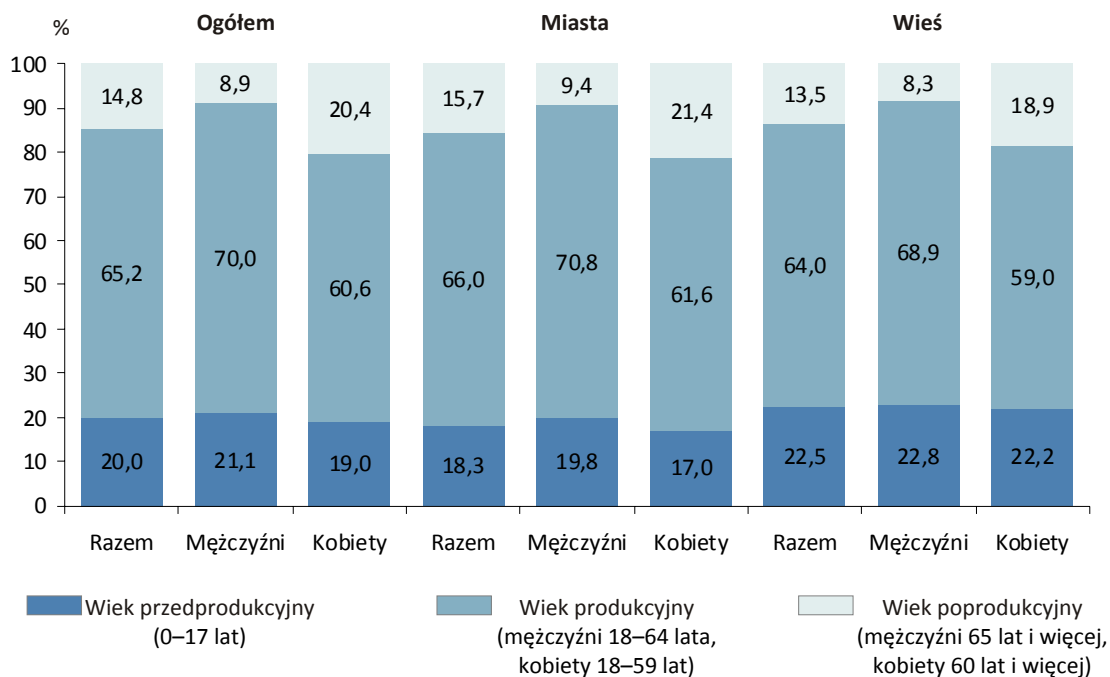
W dalszym ciągu zwiększa się liczba ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym odpowiednio o 0,04% i 2,5% (rok wcześniej zanotowano wzrost o 0,2% i 2,1%). Współczynnik

starości (liczba ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności ogółem) zwiększył się z 14,4% w 2009 r. do 14,8% w 2010 r.

Ludność według ekonomicznych grup wieku w 2010 r.

w %

Stan w dniu 31 XII

Udział ludności w wieku produkcyjnym w 2010 r. w ogólnej liczbie mieszkańców regionu wynosił 65,2% i nie zmienił się w stosunku do stanu sprzed roku. Na poziomie sprzed roku pozostał także odsetek ludności w wieku produkcyjnym mobilnym, a w wieku produkcyjnym niemobilnym wzrósł o 0,1 pkt proc.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku przedstawiała się odmiennie zarówno dla mężczyzn i kobiet, jak i dla mieszkańców miast i wsi. W wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym większy był udział mężczyzn (odpowiednio 21,1% i 70,0% mężczyźni, wobec 19,0% i 60,6% kobiety), a w wieku poprodukcyjnym ponad dwukrotnie większy kobiet (20,4% kobiety, 8,9% mężczyźni). Współczynnik młodości na wsi wynosił 22,5%, a starości 13,5% wobec odpowiednio 18,3% i 15,7% w miastach.

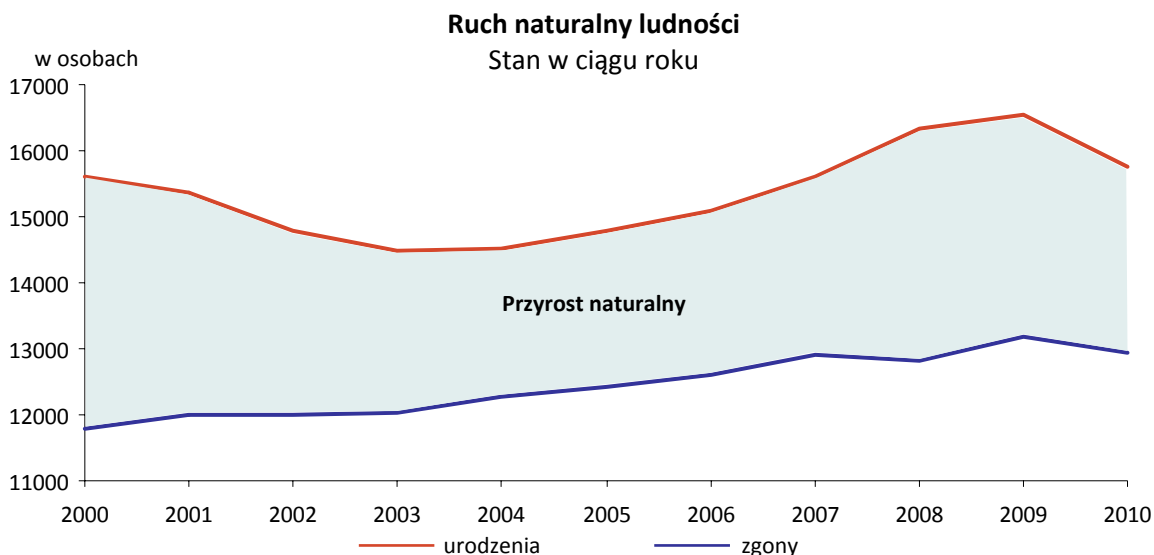
Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (współczynnik obciążenia demograficznego) obniżyła się z 53,5 w 2009 r. do 53,4 w 2010 r. (w Polsce w 2010 r. wyniosła 55,2). Wskaźnik ten w regionie był różny w populacjach mężczyzn i kobiet (42,8 i 65,1) oraz wśród mieszkańców miast i wsi (51,5 i 56,3).

Liczba zawartych związków małżeńskich w 2010 r. w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyła się o 11,2%. W Urzędach Stanu Cywilnego zarejestrowano 8 370 małżeństw, w tym 59,1% to małżeństwa zawarte w miastach. Liczba małżeństw w miastach obniżyła się o 12,4%, a na wsi o 9,5%. Na każdy 1 000 ludności w 2010 r. przypadło 5,85 małżeństw (w kraju 5,98), przy czym nieco więcej na wsi (5,87) niż w miastach (5,84).

Na Warmii i Mazurach zanotowano więcej rozwodów, a mniej separacji niż przed rokiem. W 2010 r. sądy orzekły 2 899 rozwodów i 115 separacji, wobec odpowiednio 2 840 i 130 przed rokiem. Większość separacji (80,9%) przeprowadzono na wniosek żony. Decyzje rozwodowe również częściej podejmowały kobiety (72,3%).

Po kilku latach (2005–2008) zwiększającego się z roku na rok przyrostu naturalnego w 2010 r. nastąpiło jego kolejne obniżenie (aż o 15,6%). Głównym powodem było zmniejszenie się liczby urodzeń o 4,6%. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1 000 ludności obniżył się w tym okresie z 2,34 do 1,98 (w Polsce osiągnął wartość 0,91). W miastach kształtował się na poziomie 1,21, wobec 3,09 na obszarach wiejskich.

Powyższe zmiany w liczbie urodzeń i zgonów spowodowały zmniejszenie wskaźnika dynamiki demograficznej. W 2010 r. na 1 zgon przypadało 1,219 urodzeń, natomiast przed rokiem 1,254 (na wsi 1,341, a w miastach 1,134). W kraju wskaźnik ten był niższy niż w regionie i wyniósł 1,092.

W 2010 r. zanotowano 15 771 urodzeń żywych, o 767 mniej niż rok wcześniej. Wśród noworodków 51,3% stanowili chłopcy. Współczynnik urodzeń żywych na 1 000 ludności w 2010 r. wynosił 11,03 (w kraju 10,82), wobec 11,57 w 2009 r., z tego w miastach 10,26, a na wsi 12,14. Współczynnik płodności kobiet mierzony liczbą urodzeń żywych na 1 000 kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat) zmniejszył się z 45,21 do 43,60.

W omawianym okresie liczba zgonów zmniejszyła się o 245 i wyniosła 12 942. Częściej umierali mężczyźni – 54,8% zgonów ogółem. Obserwowana struktura zgonów według płci świadczy o nadumieralności mężczyzn. Współczynnik natężenia zgonów, przedstawiający liczbę zgonów na 1 000 mieszkańców, w porównaniu do 2009 r. zmniejszył się z 9,22 do 9,05. Taką samą wartość wskaźnika zanotowano dla miast i wsi.

Śmiertelność niemowląt (dzieci do 1 roku życia) w województwie była niższa od przeciętnej w kraju. W 2010 r. współczynnik zgonów niemowląt na 1 000 urodzeń żywych wyniósł na Warmii i Mazurach odpowiednio 4,76, wobec 4,98 w kraju.

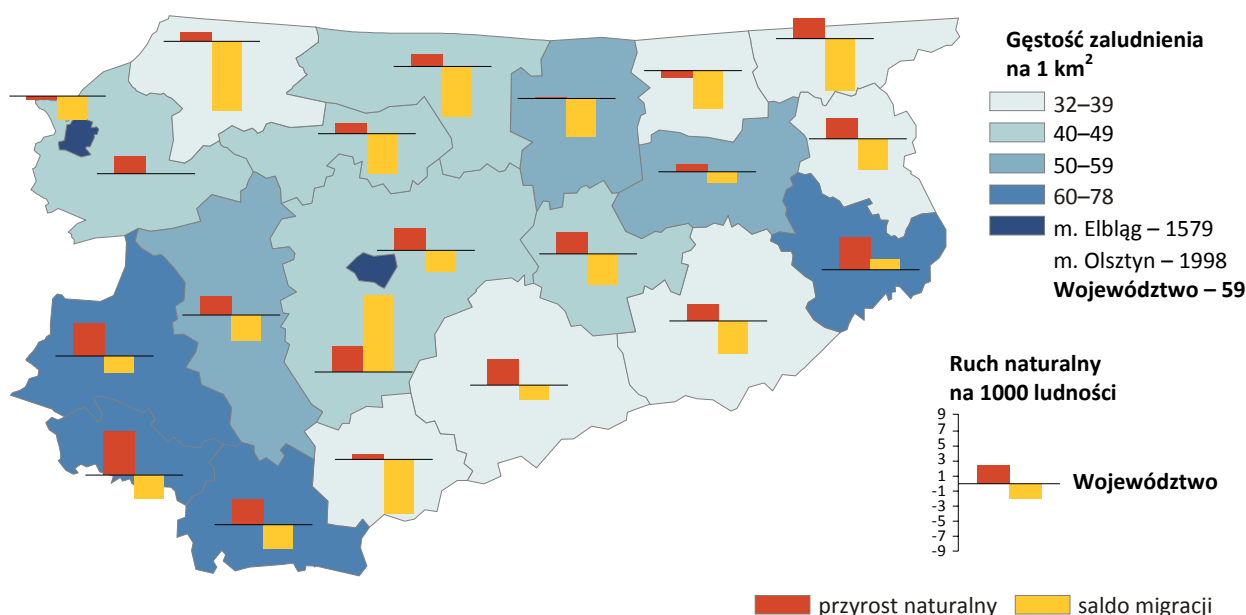
Ważnym czynnikiem decydującym o tempie przyrostu lub spadku liczby ludności, a także o jej rozmieszczeniu w regionie, są migracje. W 2010 r. w wyniku migracji liczba mieszkańców Warmii i Mazur zmniejszyła się o 2706 osób (z tego o 1787 kobiet i 919 mężczyzn). Saldo migracji stałej w miastach (podobnie jak w regionie) było ujemne i wyniosło -2 714 osób, na wsi natomiast pierwszy raz od momentu powstania województwa było dodatnie (8 osób). Na pobyt stały zameldowało się 17 527 osób (o 8,4% więcej niż w 2009 r.), w tym 755 z zagranicy. Wśród ludności napływowej przeważały kobiety (52,5%) oraz

osiedlający się w miastach (51,0%). Wymeldowało się natomiast 20 233 mieszkańców (o 6,8% więcej w porównaniu z ub. r.), w tym 740 osób wyjechało za granicę. Z województwa również częściej wyjeżdżały kobiety (54,3%) oraz osoby zamieszkałe w miastach (57,6%).

W przeliczeniu na 1 000 ludności saldo migracji stałej w 2010 r. w porównaniu do 2009 r. zmniejszyło się i wyniosło -1,89, wobec -1,95. Zmniejszyło się również w tym czasie saldo migracji zagranicznych z ujemnej wartości -0,05 w 2009 r. do wartości dodatniej 0,01 w 2010 r.

Rozmieszczenie ludności wskazuje na nierównomierne zaludnienie obszaru Warmii i Mazur. Miasta na prawach powiatu skupiały 21,2% ludności województwa. Wśród powiatów ziemskich najwięcej ludności mieszkało w olsztyńskim (8,3% ogółu mieszkańców), ostródzkim (7,3%), iławskim (6,3%) i etckim (6,1%), a najmniej w węgorzewskim (1,6%) oraz gołdapskim (1,9%).

Gęstość zaludnienia oraz przyrost naturalny i saldo migracji według powiatów w 2010 r.

W Olsztynie i Elblągu na 1 km² powierzchni przypadało odpowiednio 1 998 osób i 1 579 osób. Z 49 pozostałych miast najbardziej zaludniony był Ełk (2 750 osób/km²) i Kętrzyn (2 658 osób/km²), a najmniej Pasym (168 osób/km²) i Miłomłyn (190 osób/km²). Wśród powiatów ziemskich gęstość zaludnienia wyższą od przeciętnej w województwie zanotowano w etckim, działdowskim, iławskim, nowomiejskim i ostródzkim.

W strukturze ludności według płci, tak samo jak w poprzednim roku, jedynie w powiecie węgorzewskim przeważali mężczyźni (o 15 osób). Największy udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców odnotowano w Olsztynie (53,6%) i Elblągu (52,1%).

W 2010 r. tylko w powiecie węgorzewskim i w Elblągu wartość współczynnika dynamiki demograficznej była mniejsza od 1 (odpowiednio 0,919 i 0,964), co świadczy o tym, że liczba urodzeń nie dorównywała liczbie zgonów. Współczynnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 000 ludności w tych powiatach wyniósł -0,80 i -0,35, podczas gdy przed rokiem był dodatni i wyniósł odpowiednio 0,38 i 0,86.

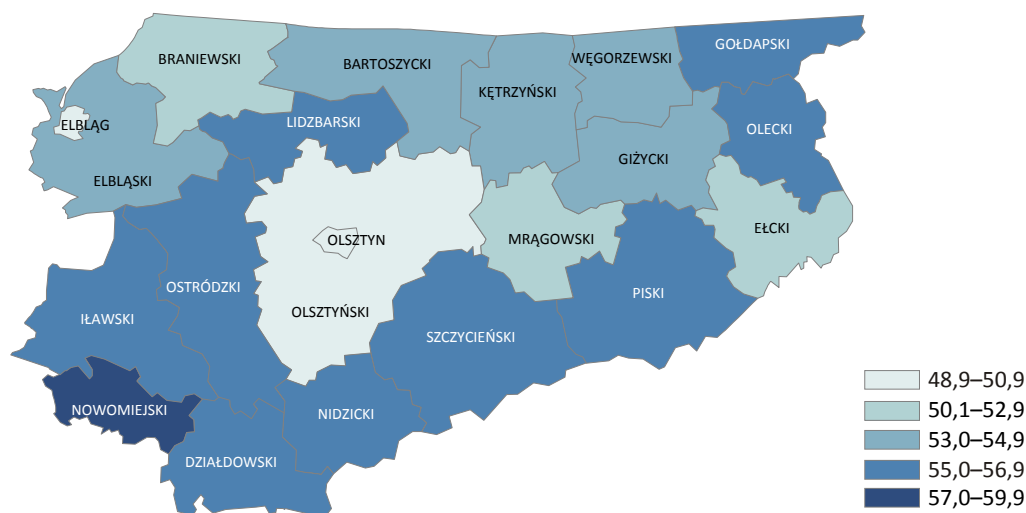
Tabl. 2. Ruch naturalny ludności w 2010 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Mał- żeństwa	Uro- dzenia	Zgony		Mał- żeństwa	Uro- dzenia	Zgony	
			ogółem	w tym nie- mowląt			ogółem	w tym nie- mowląt
Województwo	8 370	15 771	12 942	75	5,85	11,03	9,05	4,76
Podregion elbląski	3 122	6 017	4 973	33	5,85	11,28	9,32	5,48
Powiaty:								
braniewski	259	462	417	2	5,96	10,63	9,59	4,33
działdowski	382	777	591	2	5,79	11,78	8,96	2,57
elbląski	330	662	551	5	5,79	11,62	9,67	7,55
iławski	560	1 098	773	6	6,13	12,02	8,46	5,46
nowomiejski	266	623	414	3	6,00	14,05	9,34	4,82
ostródzki	640	1 225	1 013	9	6,08	11,63	9,62	7,35
m. Elbląg	685	1 170	1 214	6	5,43	9,27	9,62	5,13
Podregion ełcki	1 716	3 097	2 528	16	6,00	10,83	8,84	5,17
Powiaty:								
ełcki	487	978	665	3	5,64	11,32	7,70	3,07
giżycki	352	567	530	2	6,20	9,98	9,33	3,53
gołdapski	151	330	270	1	5,55	12,14	9,93	3,03
olecki	196	396	321	3	5,68	11,48	9,31	7,58
piski	382	609	506	6	6,64	10,58	8,79	9,85
węgorzewski	148	217	236	1	6,27	9,19	10,00	4,61
Podregion olsztyński	3 532	6 657	5 441	26	5,78	10,90	8,91	3,91
Powiaty:								
bartoszycki	373	663	579	6	6,14	10,91	9,53	9,05
kętrzyński	416	666	655	3	6,36	10,18	10,01	4,50
lidzbarski	249	479	434	4	5,83	11,21	10,16	8,35
mrągowski	301	544	424	3	5,96	10,78	8,40	5,51
nidzicki	223	349	329	-	6,60	10,33	9,73	-
olsztyński	625	1 329	998	1	5,31	11,29	8,48	0,75
szczygieński	402	819	627	1	5,76	11,74	8,98	1,22
m. Olsztyn	943	1 808	1 395	8	5,55	10,64	8,21	4,42

Najwyższy współczynnik przyrostu naturalnego zanotowano w powiecie nowomiejskim (4,71), ełckim (3,62) i iławskim (3,56).

Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2010 r.

Stan w dniu 31 XII

Najniższy współczynnik obciążenia demograficznego zanotowano w Olsztynie (48,9), powiecie olsztyńskim (50,8) i Elblągu (50,9).